

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/183/2016
Identifikačné číslo spisu: 7016200040
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7016200040.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľky: C.. G. Y., nar. XX.XX.XXXX, K. XXX, F. O. Z., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03.12.2015 o starobnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sd/3/2016-47 zo dňa 17.05.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sd/3/2016-47 zo dňa 17.05.2016 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 2Sd/3/2016-47 zo dňa 17.05.2016 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03.12.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 283/2015 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2016 (ďalej aj len „opatrenie č. 283/2015 Z. z.“) zvýšila navrhovateľke od 01.01.2016 starobný dôchodok na 145,70 eur mesačne. Účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku poukázal na § 244 ods. 1 OSP konštatujúc, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne a oboznámení sa s dávkovým spisom zistil, že návrh nie je dôvodný. Uviedol, že rozsah súdneho prieskumu je určovaný a obmedzený predmetom, o ktorom rozhodoval správny orgán. Predmetom napadnutého rozhodnutia odporkyne bolo zvýšenie dôchodkovej dávky podľa opatrenia č. 283/2015 Z. z.. Týmto opatrením sa stanovila pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky tak, že starobný dôchodok sa v roku 2016 zvyšuje o 1,90 eur podľa § 1 písm. a/ opatrenia č. 283/2015 Z. z.. Odporkyňa teda rozhodovala v súlade so zákonom a so spomínaným

opatrením, keď navrhovateľke zvýšila starobný dôchodok o uvedenú sumu. Na záver krajský súd konštatoval, že rozhodnutie o priznaní starobného dôchodku nadobudlo právoplatnosť a v tomto konaní súd nie je oprávnený opätovne preskúmať výšku priznaného starobného dôchodku.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zrušil všetky rozhodnutia odporkyne o jej starobnom dôchodku za obdobie júl 2009 až rok 2015 a zároveň, aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. V prvom rade poukázala na list verejnej ochrankyne práv L. Y. zo dňa 23.10.2012 poukazujúci na prepočet starobného dôchodku podľa Dohody medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o zmene Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení (ďalej aj len „Zmluva v znení Dohody“). V prípade rozhodnutí odporkyne o starobnom dôchodku členov jej rodiny (jej a manželovho) podľa Zmluvy v znení Dohody sa jedná o protichodné právne závery vyslovené odporkyňou v analogických prípadoch, čo neprispieva k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani dôvere v spravodlivé konanie zo strany odporkyne. Ďalej navrhovateľka citovala časť odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4So/70/2013 zo dňa 17.09.2013 týkajúceho sa starobného dôchodku jej manžela. V prípade výpočtu jej starobného dôchodku sumy doterajších zvýšení starobného dôchodku, ktoré sú vypočítané len na základe čiastkového slovenského dôchodku podľa pôvodnej Zmluvy o sociálnom zabezpečení, nemajú žiadnu súvislosť ani s dobou zabezpečenia (poistenia) podľa právnych predpisov Ukrajiny, ani so sumou starobného dôchodku ku dňu vzniku nároku na dôchodok za doby zabezpečenia podľa právnych predpisov zmluvných strán. Táto argumentácia odporkyne je nedostatočná a nepreskúmateľná pre nedostatok dôvodov. V tejto súvislosti navrhovateľka namietala, že odporkyňa v jej prípade nezapočítala doby v zmysle čl. 23 ods. 3 Zmluvy v znení Dohody a nesprávne vychádzala len zo skutočnosti, že výsledkom prepočítania bolo len zvýšenie dôchodku. V prípade výpočtu starobného dôchodku navrhovateľky na rok 2016 podľa kritérií daných medzinárodnou Zmluvou v znení Dohody a rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4So/70/2013 zo dňa 17.09.2013 jej patrí od 01.01.2016 starobný dôchodok v sume 333,70 eur mesačne. Rozdiel medzi jej starobným dôchodkom podľa napadnutého rozhodnutia odporkyne a dôchodkom vypočítaným na rok 2016 je až 188 eur mesačne, čo je 2 256 eur ročne. Navrhovateľka tiež poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/6/2013 zo dňa 28.04.2014 konštatujúc, že v prípade tohto rozsudku ako aj rozsudku sp. zn. 7So/138/2010 zo dňa 24.02.2011 naďalej trvá protiprávny stav, pretože najvyšší súd v nich rozhodol v prospech odporkyne a to na základe nedostatočnej argumentácie odporkyne. Nesúhlasila ani s argumentáciou predsedu správneho kolégia Najvyššieho súdu SR v stanovisku k návrhu bývalého ministra spravodlivosti SR zo dňa 25.08.2015, že „v rozsudku sp. zn. 4So/70/2013 sa Najvyšší súd SR nezaoberal otázkou aplikácie ustanovenia čl. 23 ods. 3 a 6 Zmluvy“ a označila ju za nedostatočnú, neopodstatnenú a nepravdivú. Okrem toho, pri porovnaní právoplatných rozsudkov Najvyššieho súdu SR o starobnom dôchodku členov jej rodiny podľa Zmluvy v znení Dohody sp. zn. 7So/138/2010 a sp. zn. 4So/70/2013 o starobnom dôchodku jej manžela zrejme ide o precedens v jej prospech. Navrhovateľka zdôraznila, že v opravnom prostriedku ako aj v ostatných písomných podaniach zaslaných krajskému súdu napádala sumu starobného dôchodku 145,70 eur mesačne od 01.01.2016 a nie pevnú čiastku zvýšenia o 1,90 eur, pretože odporkyňa „zabudla“ použiť § 82 zákona č. 461/2003 Z. z., podľa ktorého sa jej slovenský starobný dôchodok, priznaný ku dňu vzniku nároku na dôchodok v sume 1 963 Sk za obdobie október 2003 až júl 2009, mal zvýšiť na sumu 282,90 eur mesačne s platnosťou od 01.07.2009. Na záver navrhovateľka namietala, že v prípade rozhodnutí odporkyne o jej starobnom dôchodku za obdobie júl 2009 až rok 2016, podobne ako aj v prípade pôvodného rozhodnutia zo dňa 23.03.2012 o starobnom dôchodku jej manžela, došlo k ukráteniu jej slovenského starobného dôchodku od 01.07.2009 o sumu 173,60 eur mesačne a od 01.01.2016 až o 188 eur mesačne, čo je v rozpore s § 221 ods. 1 písm. d/ zákona č. 461/2003 Z. z. a ide o nepriamu diskrimináciu (len preto, že odišla do dôchodku v roku 2003, je znevýhodnená v porovnaní so skupinou dôchodcov, presídencov z Ukrajiny, ktorí mali podobne ako ona pobyt na území Slovenskej republiky k 31.12.2001, ale odišli do dôchodku až po 01.07.2009 a im odporkyňa priznala riadny slovenský starobný dôchodok).

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedla navrhovateľka v odvolaní, nepovažovala za

opodstatnené. Krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého ju náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne. Opakované námietky navrhovateľky, týkajúce sa prepočtu jej starobného dôchodku podľa čl. 23 ods. 5 Zmluvy v znení Dohody, sú neopodstatnené, pretože správnosť rozhodnutí odporkyne o prepočte starobného dôchodku navrhovateľky potvrdili Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 2Sd/13/2010 a Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 7So/138/2010 a nie sú ani predmetom tohto konania.

Navrhovateľka v podaní doručenom odvolaciemu súdu dňa 20.12.2017 zaujala stanovisko k vyjadreniu odporkyne k odvolaniu proti rozsudku krajského súdu, naďalej trvala na podanom odvolaní a žiadala, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Opätovne poukázala na rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4So/70/2013 a sp. zn. 7So/138/2010 a na protichodnosť právnych záverov odporkyne v prípade rozhodnutí o starobnom dôchodku členov jej rodiny, jej dôchodku a dôchodku jej manžela. Taktiež namietala nedostatočnú argumentáciu odporkyne a jej nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov. Odporkyňa nakoniec priznala jej manželovi za doby poistenia podľa právnych predpisov zmluvných strán Zmluvy v znení Dodatku novú dávku (riadny slovenský starobný dôchodok) a vrátila mu dlh za obdobie júl 2009 až február 2014, hoci bez penále z omeškania. V tejto súvislosti položila otázku, prečo tak neurobila odporkyňa aj v jej prípade. Taktiež podotkla, že ani jeden zo senátov Najvyššieho súdu SR sa nezaoberal otázkou nerovnakého zaobchádzania a nepriamou diskrimináciou zo strany odporkyne pri prepočte jej starobného dôchodku. V prípade rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7So/138/2010 údajne ide o porušenie čl. II ods. 1 až 3 Etického kódexu sudcov, ktorý navrhovateľka citovala.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“). V zmysle § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne odvolací súd zistil, že navrhovateľke bol právoplatnými rozhodnutiami odporkyne č. 476 028 9570 0 zo dňa 02.11.2009 a 23.03.2010 zvýšený starobný dôchodok na základe jeho prepočtu podľa čl. 23 ods. 3 a ods. 6 Zmluvy v znení Dohody na sumu 109,30 eur. Uvedené rozhodnutia boli potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 2Sd/13/2010-75 zo dňa 01.10.2010 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7So/138/2010 zo dňa 24.02.2011. K 01.01.2014 patrila navrhovateľke starobný dôchodok v sume 129,80 eur mesačne.

Rozhodnutím odporkyne zo dňa 05.12.2013 bol starobný dôchodok navrhovateľky zvýšený od 01.01.2014 na sumu 138,60 eur mesačne podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 329/2013 Z. z. a rozhodnutím odporkyne zo dňa 04.12.2014 bol jej starobný dôchodok zvýšený od 01.01.2015 na sumu 143,80 eur mesačne podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 295/2014 Z. z..

Napadnutým rozhodnutím odporkyne bol navrhovateľke zvýšený starobný dôchodok od 01.01.2016 podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia č. 283/2015 Z. z. od 01.01.2016 na 145,70 eur mesačne.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne o zvýšení starobného dôchodku navrhovateľky od 01.01.2016 na 145,70 eur mesačne.

V konaní podľa tretej hlavy piatej časti OSP je predmet súdneho konania vymedzený tým, čo bolo predmetom rozhodnutia napadnutého opravným prostriedkom. Inými nárokmi, než boli riešené napadnutým rozhodnutím odporkyne, sa súd zaoberať nemôže.

Pokiaľ navrhovateľka súčasne žiadala o nové prepočítanie starobného dôchodku podľa čl. 23 ods. 3 Zmluvy v znení Dohody, ani odvolací súd sa touto námietkou nemohol zaoberať, lebo napadnutým rozhodnutím odporkyne nebolo rozhodované o takomto prepočítaní jej starobného dôchodku. Správnosť rozhodnutí odporkyne o prepočte starobného dôchodku navrhovateľky potvrdili Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 2Sd/13/2010-75 zo dňa 01.10.2010 ako aj Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 7So/138/2010 zo dňa 24.02.2011 a nie sú ani predmetom tohto konania.

Dôchodkové dávky sa zvyšujú od 01.01. príslušného kalendárneho roka o percento určené ako súčet jednej polovice percenta medziročného rastu spotrebiteľských cien a jednej polovice percenta medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky, zistených podľa vyššie uvedeného postupu. Percento zvýšenia dôchodkovej dávky sa ustanoví opatrením, ktoré vydá ministerstvo podľa údajov štatistického úradu a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov SR najneskôr do 31.10. kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Dôchodkové dávky, ktoré sú priznané od 01.01. do 31.12. príslušného kalendárneho roka, sa zvyšujú odo dňa ich priznania (§ 82 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Podľa § 1 písm. a/ opatrenia č. 283/2015 Z. z. sa starobný dôchodok v roku 2016 zvyšuje o 1,90 eur.

Rovnako nebolo možné akceptovať námietku o diskriminácii, keďže navrhovateľka nepreukázala, že by vo vecne totožných prípadoch odporkyňa alebo príslušné súdy rozhodli inak. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, predmetom súdneho prieskumu bolo napadnuté rozhodnutie odporkyne o zvýšení jej starobného dôchodku a nie rozhodnutie ohľadom výpočtu starobného dôchodku, a preto nebolo možné porovnávať skutkovo a právne odlišný prípad, kedy Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 4So/70/2013 zo dňa 17.09.2013 preskúmaval rozhodnutie odporkyne týkajúce sa priznania starobného dôchodku jej manželovi. Ak je navrhovateľka nespokojná so základnou výškou dôchodku, má právo podať odporkyňi žiadosť, o ktorej táto rozhodne rozhodnutím, ktoré bude môcť byť následne podrobené aj súdnemu prieskumu.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím odporkyne táto zvýšila navrhovateľke starobný dôchodok od 01.01.2016 o sumu 1,90 eur, t. j. na 145,70 eur mesačne v súlade so zákonom a preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP, keďže navrhovateľka nebola v odvolacom konaní úspešná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.